

Justitiedepartementet

Enheten för immaterialrätt och transporträtt

Carl Johan Sundberg

103 33 Stockholm

Vår referens/dnr:

125/2020

Er referens/dnr:

Ju2020/02447/L3

21 september 2020

Remissvar

Svenskt Näringslivs synpunkter på promemorian Stärkt skydd för vissa geografiska beteckningar och ändringar i den känneteckensrättsliga regleringen av ond tro (Ds 2020:13)

Föreningen Svenskt Näringsliv har beretts tillfälle att lämna synpunkter på promemorian Stärkt skydd för vissa geografiska beteckningar och ändringar i den känneteckensrättsliga regleringen av ond tro (Ds 2020:13 och vill framföra följande.

1. Strukturen för reglering och harmonisering

Harmonisering av de immaterialrättsliga ensamrätterna sker på många olika sätt. I praktiken styrs det nationella handlingsutrymmet av ett raster av internationella konventioner, handelsavtal och inte minst av EU-regleringar.

I och med att de immaterialrättsintensiva företagen står för 96 % av EU:s export till omvärlden är det inte så konstigt att det till stora delar läggs ett handelsperspektiv på immaterialrätten.¹ Det är samtidigt så att det i framförhandlade handelsavtal tvingas fram avvägningar som en lagstiftningsprocess inte skulle beakta.

Ett område där detta är särskilt tydligt är skyddet för ursprungsbeteckningar. Till stor del handlar detta om EU:s handelspolitik, snarare än en önskan om att nå harmonisering i regleringen kring de kunskapsbaserade tillgångarna.

EU har sedan en längre tid kritiserats internationellt för att geografiska ursprungsbeteckningar används i protektionistiskt syfte. Denna kritik har framförts inom ramen för WTO:s så kallade Doha-runda, men även i bilaterala och plurilaterala

¹ Siffran hämtad från 2020 Status Report on IPR infringement.

https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/2020_Status_Report_on_IPR_infringement/2020_Status_Report_on_IPR_infringement_en.pdf

frihandelsavtal med tredje land. EU:s produktlista har gradvis kommit att bli mer omfattande och utgör idag ett potentiellt hinder för EU att sluta ambitiösa frihandelsavtal.

Från immaterialrättsperspektiv kan också konstateras att de geografiska ursprungsbeteckningarna ibland får mer utrymme i handelsavtalsförhandlingarna än många andra substantiellt viktigare skrivningar om de immaterialrättsliga ensamrätterna.

En utveckling som är bekymmersam är den att flera länder trycker på för att utöka området för geografiska ursprungsbeteckningar till att omfatta även så kallade non-agri produkter, det vill säga produkter som inte är jordbruksprodukter. Vi vill passa på att framhålla att det vore en mycket olycklig utveckling, något som vi framfört även i andra sammanhang. Bifogat finns ett positionspapper som Svenskt Näringsliv presenterade i våras.

2. Beteckningar som skyddas genom EU:s tillträde till Genèveakten

Det nationella handlingsutrymmet i de här frågorna är begränsat. Svenskt Näringsliv har inte synpunkter på att begränsa författningsändringarna till tillförandet av sanktioner. Det bör dock noteras att regelverken inte hindrar införande av så kallade non-agri ursprungsbeteckningar.

Det finns en fara i att, när ursprungsbeteckningar diskuteras, alltid nämna sådana som är mycket välkända. I utredningen nämns här Champagne och Comté som exempel. Ser man dock på de listor som finns, exempelvis i handelsavtalet med Vietnam, är det betydligt fler än dessa välkända som omfattas av skyddet för ursprungsbeteckningar. Det betyder att den konkurrensbegränsning detta skydd innebär är betydligt större än det intryck som ges. Det är därmed inte en liten perifer fråga.

Föreningen Svenskt Näringsliv påpekade i remissrundan kring EU:s tillträde till Genèveakten problemen med att skyddet för geografiska ursprungsbeteckningar inte inrymmer samma avvägningar gentemot konkurrensfriheten som till exempel varumärkesrätten.

När det gäller sanktioner vid intrång i rätten till en beteckning är det viktigt att det finns system som är lätta för även mindre aktörer att använda sig av för att söka efter skyddade beteckningar. Dagens system är långt ifrån intuitiva. Även den företagare som söker i varumärkesdatabasen via prv.se kan riskera att agera på ett sätt som leder till sanktioner.

3. Skydd för beteckningar som omfattas av EU:s frihandelsavtal med Vietnam

Frihandelsavtalet med Vietnam är i sig mycket välkommet. Detta gäller inte minst skrivningarna om immaterialrättigheter i avtalet. De åtagandena som följer av artikel 12, med sina hänvisningar till TRIPS-avtalet och andra internationella konventioner, är välkomna i sig. Med tanke på den snabba tekniska utvecklingen, inte minst inom digitaliseringsområdet, finns dock en fara i att skriva fast sig i handelsavtal. Modernisering av det immaterialrättsliga regelverket är nödvändig och det blir problematiskt om alltför mycket ligger inlåst på olika sätt.

I sig är det inte några konstigheter med att införa skrivningar om skadestånd och andra sanktioner i varumärkeslagen som en följd av frihandelsavtalet med Vietnam. Det är svårt att se hur åtagandena annars ska kunna fullföljas.

Det är dock viktigt att påpeka att införande av sanktioner bör följas av tydliga sätt för aktörer på marknaden att göra rätt. Det är en sak när det gäller kända geografiska ursprungsbeteckningar, såsom Champagne. Genom handelsavtalet blir det sanktioner för den som skulle börja använda "Hạ Long" eller "Cao Phong" på ett felaktigt sätt.²

Skämtsamt brukar ibland sägas att "det ska vara lätt att göra rätt". För många svenska företag är det svårt att veta när de måste titta i den förteckning över skyddade beteckningar som följer av detta handelsavtal. Här bör tydliga insatser göras, gärna i samverkan mellan åtminstone Livsmedelsverket och Patent- och registreringsverket. Dagens system för att hitta förteckningarna är knappt ens enkelt att använda för den som vet vad man ska leta efter. Det är så klart ännu svårare för den som kanske inte ens vet att det är något som kan behöva kollas upp för att inte riskera att drabbas av sanktioner.

4. Ond tro vid registrering

I vårt yttrande kommer vi behandla delarna om registrering vid ond tro gemensamt. Förslaget som läggs fram är mycket välkommet av flera skäl.

Registreringar som görs i ond tro är ett gissel, inte minst för mindre aktörer. Det finns gott om exempel på mindre företag som av främst okunskap inte registrerat sina kännetecken som sen får se dem registrerade av aktörer som gör det i ond tro.

Det är också mycket välkommet att göra dessa regler mer likartade med övriga nordiska länder och att reglerna tydligt anpassas till rättspraxis från EU-domstolen. Svenska företag är särskilt betjänta av detta extra skydd med tanke på att vi saknar det mer heltäckande institutet otillbörlig konkurrens mellan näringsidkare. Detta finns i många andra EU-länder.³

Det är också välkommet att det införs en uttrycklig bestämmelse om varumärken som registreras av en agent eller en annan företrädare. Mindre företag som drabbas av att en, som de uppfattar som rådgivare, registrerar varumärken i deras namn kan drabbas av stora skador. Detta gäller inte minst företag i uppstartande skeden, där hela uppstarten av verksamheten kan försvåras eller omöjliggöras. En regel som motverkar missbruk av förtroendeplikten i affärsrelationen behövs, vilket också Danmark, Finland och Norge infört.

5. Sammanfattande kommentarer

Svenskt Näringsliv ställer sig positiva till samtliga förslag i promemorian. I anslutning till detta bör dock framhållas ett par saker.

² Se artikel 12.25 med hänvisning till bilaga 12-A del B. De två exemplen är nummer 32 respektive 39 i listan.

³ Såsom i Frankrike under beteckningen concurrence déloyale och i Nederländerna under beteckningen ongeoorloofde mededinging. Se Helgesson, Affärshemligheter i samtid och framtid (2000).

När det gäller geografiska ursprungsbezeichnungar finns anledning att fundera på hur svenska aktörer kan flytta fram sina positioner på området. I bilaga 12-A till EU:s frihandelsavtal med Vietnam, del A, finns en sådan för Sverige (p. 166, "Svensk vodka"). Listan för geografiska ursprungsbezeichnungar från Frankrike i samma bilaga omfattar punkterna 58-93.

I relation till ansökningar i ond tro kan vara värt att påminna om att det finns anledning att ta ett samlat grepp om hur små och medelstora företag använder sig av immaterialrättssystemet. För detta behövs en nationell immaterialrättsstrategi.

Svenskt Näringsliv

Christina Wainikka
Policyexpert för immaterialrätt